דגל מחנה אפרים — שמות

ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים: נראה לפרש כי ידוע אף שאדם עושה כמה מצות ורודף אחר המצות מ"מ כשאין בו יראת שמים לא נחשב לכלום וע"ד דאיתא בזו"הק וירא אליו ה' ר' אלעזר פתח האי קרא בתר דאתגזר אברהם דהא לא כתיב וירא ה' אל אברם אלא רזא איהו וירא אליו ה' להההוא דרגא מה דלא הוי בקדמיתא עד לא איתגזר וכו' עד דכל דרגין שרו על האי דרגא תתאה בתר דאתגזר אברהם עי"ש וזהו ויהי כי יראו המילדות את האלקים כיון שהגיעו לבחי' יראה אף שהוא בדרגא תתאה: ויעש להם בתים לשון מדות כמו אלפים בת יכיל פי' שעשה הש"י להם המדות כמ"ש חז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו וכיון שהוא עשה להם המדות בוודאי הם טובים: ועד"ז י"ל ברוך משלם שכר טוב ליראיו ולכאורה מלת טוב מיותר אך שהפי' הוא שמשלם שכר ליראיו היינו טוב שמכניס בלבם טוב שיהיו ביישנים רחמנים גו"ח וענוים כי אוה"ע כשמוסיפין גדולה מוסיפין גאוה וישראל כל זמן שמוסיפין גדולה מוסיפין שפלות וזהו ויעש להם בתים לשון מדות כנ"ל היינו שהכניס בלבם מדות טובות והבן:

או יאמר ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים כי ידוע שהפרשיות של תפילין הם מוחין והבתים הם כלים לקבל המוחין וידוע שקב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא כמ"ש בזו"הק כמה פעמים ובראשית תרגומו בחוכמתא כי התורה היא חכמה והיא מוחין דכל עלמא: וזהו ויעש להם בתים היינו משה ואהרן ומרים שהם היו כלים לקבל המוחין שהיא התורה שעל ידם ניתנה התורה והבן: